ISBN: 978-625-8904-95-6
© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 1835

Biyografi

Yayın Yönetmeni
Furkan Çalışkan

Yayıma Hazırlayan
Kadir Yılmaz

Düzelti
Fatih Kutan

Kapak
Harun Tan

Mizanpaj
Özkan Kaya

1. BASKI

Kasım 2026
İstanbul

Ketebe Yayınları
Sertifika No. 49619
Maltepe Mahallesi Fetih
Caddesi No: 6 Dk: 2
Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 212 612 29 30
e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt
Sertifika No: 45103
Çınar Matbaacılık ve Yay. San.
Tic. Ltd. Şti. İkitelli OSB Mahallesi
Çevre Sosyal Tesisler Sokak Çevre
Sanayi Sitesi Sosyal Tesisler No: 3
İç Kapı No:1B1 Başakşehir/İstanbul

© Özgün adı *The Enemy: An Intellectual Portrait of Carl Schmitt* olan bu kitabın Türkçe hakkı Verso ile anlaşmalı olarak Metis aracılığıyla Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ye aittir. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Düşman

Carl Schmitt'in Entelektüel Portresi



GOPAL BALAKRISHNAN

TÜRKÇESİ
ENES ÖZEL

KETEBE

Gopal Balakrishnan

Siyaset felsefesi, entelektüel tarih ve uluslararası ilişkiler alanlarındaki çalışmalarıyla tanınan Hint asıllı Amerikalı akademisyen, yazar ve düşünür. 1966 yılında Yeni Delhi'de doğan Balakrishnan, 1989 yılında Cornell Üniversitesi'nden mezun oldu. Yüksek lisans derecesini 1993'te yine UCLA'dan alan yazar, doktora çalışmasını 1998 yılında tamamladı. Carl Schmitt'in siyasal düşüncesini tahlil ettiği *The Enemy: An Intellectual Portrait of Carl Schmitt* başlıklı doktora tezi, bilahare aynı adı taşıyan kitabının omurgasını teşkil etti. Araştırmaları; siyasal düşünce, düşünceler tarihi ve eleştirel kuram ekseninde yoğunlaştı. Chicago Üniversitesi'nde doktora sonrası araştırmacı olarak bulundu. 2001 yılında aynı üniversitenin akademik kadrosuna dâhil oldu ve 2005'e dek burada ders verdi. 2005 yılında Kaliforniya Üniversitesi, Santa Cruz kadrosuna katılan Balakrishnan, 2006'da doçent, 2015 yılında ise profesörlük unvanı aldı.

Enes Özel

Karaman'da doğdu. İstanbul (Erkek) Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ndeki eğitiminin ardından Freie Universität Berlin ve Ruhr Universität Bochum'da doktora yaptı. Şu anda Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. *Büyükşehir Kahve Molasında*, *Yeni İnsan* ve *Notruf* isimli üç şiir kitabı bulunmaktadır. Cahit Zarifoğlu'nun lisans bitirme tezini Almancadan Türkçeye tercüme etmiş ve bu tercüme Ketebe Yayınevi tarafından *Anlamını Arayan İnsan* adlı derleme içinde yayımlanmıştır.

İçindekiler

Takdim 7

Teşekkür 11

Giriş 15

1. Genç Carl Schmitt 27
2. Diktatör Egemenliği ve Komiserlik 49
3. Olağanüstü Hâl 67
4. Modern Siyasette Katoliklik ve Milliyetçilik 81
5. Parlamentonun Meşruiyet Krizi 97
6. Statüko ve Barış 111
7. Rechtsstaat ve Demokrasi 123
8. Siyasi Aklın Krizi 139
9. Çoğulculuk ve Faşizm Arasında Elitler 157
10. Başkanlık Sistemi ve Hukuki Aktivizm 183
11. Kanunilik ve Meşruiyet 203
12. Dava ve Son Oyun 213
13. Nasyonal Sosyalist Devrim 227
14. Hukuk Düşüncesinde Devrim 243
15. Yarma Harekâtı ve Ricat 257
16. Leviathan Miti 267
17. Diaspora, Ütopya, Katechon 283
18. Uluslararası Düzen ve Dünya Savaşı 291
19. Yeryüzünün Yasası 315
20. Finis Germania 323

Sonuç 333

Kaynakça 343

Dizin 355

TAKDİM

Türkiye'de Carl Schmitt Okumak
Türkiye'yi Carl Schmitt İle Okumak

Geçtiğimiz çeyrek asır, Carl Schmitt açısından, Almanya'da bir hatırlanma ve iade-i itibar, Almanca konuşulmayan Batı dünyasında ve Türkiye'de ise bir keşfedilme dönemi oldu. Schmitt'in, Avrupa ve dünyanın en sancılı dönemi sayılabilecek iki dünya savaşı arasında kaleme aldığı pek çok risale ve kitap, yeni bin yılın başında Almancadan ilk kez İngilizceye ve Türkçeye çevrildi. Bunun bir neticesi olarak Schmitt hakkında akademik çalışmalar yapılmaya, siyasi-fikrî yayın organlarında ona veya düşüncelerine atıf yapan yazılar yayımlanmaya başlandı. İşin ilginç tarafı, Schmitt'i hatırlayanlar veya ilk kez keşfedenler, tek bir siyasi tarafa mensup değillerdi. Sağ Hegelciler kadar sol Hegelciler, muhafazakârlar kadar sosyalistler, politik ve ekonomik *hegemon* çevreler kadar global müesses nizama muhalif olanlar da Schmitt'in kendi dönemindeki fikriyatında bir şeyler bulabildi.

Böylelikle, Marksist ve/veya sol-liberal kesimlerin muarız gördükleri herkese yapıştırıverdiği "faşist" etiketinin ve 1945 sonrasının *Denazification*/*Entnazifizierung* projesinin bir kişiyi *mort civile* statüsüne sokan "Nazi" ithamının Schmitt okumayı suç haline getiren korku iklimi zayıfladı. Kendi döneminde yaptığı politik tercihleri ibra etmeksizin de Schmitt'i okumanın ve geliştirdiği sistematik modernite eleştirisinden günümüz için ilham almanın mümkün olduğu umumi kabul gördü.

Zaten Schmitt ve mensubu sayıldığı Alman düşünce çevresi için yakın zamanlarda Batı düşünce tarihi literatüründe kullanılan "devrimci muhafazakârlar" tanımlaması, bu fikrî muhitin farklı yöneliş ve imkânları bünyesinde barındırdığına işaret ediyordu. İngiltere'nin *hegemon* güç haline geldiği bir dünyada Almanya'yı; ekonomik-teknik aklın hâkim kılındığı bir dünyada siyasi-hukuki iradeyi; kendini yönetmeye talip insana karşı aşkın bir iktidarı savunmak, onların bu meydan okumasının temel direkleriydi. Ama fikirlerini fiiliyata

geçirmek için seçtikleri ya da desteklemek durumunda kaldıkları politik lider ve hareketi, neticede hem Almanya'yı hem de dünyayı büyük bir felâket ve yıkımın içine sürükleyecekti. Yola "galiptir bu yolda mağlup dahi" inancıyla çıkmışken, "mağluptur bu yolda galip" dedirtecek bir politik projenin akademik ve entelektüel destekçileri haline geleceklerdi.

Türkiye'de 21. yüzyılın başında Schmitt okumakla ne hâsıl olacağı, hangi Schmitt'in tercih edileceğine bağlı olarak belirlenir. Kendini 18. yüzyılda "hümanizm" ve özgürleşme, 19. yüzyılda "ilerlemecilik" ve tekno-bilime dayanan maddi refah, 20. yüzyılda ise demokrasi ve hür dünyacılık arkasına gizlemiş ya da bu büyük anlatıları işin sonunda istismar ederek kurulan dünya düzenine karşı çıkan Schmitt'i mi, yoksa Nazi Almanya'sında tecessüm eden totaliter siyasi proje ve topyekûn harp makinasına fikrî lojistik sağlayan Schmitt'i mi? Çünkü ilk Schmitt sadece kendi dönemindeki Alman okuyucularına değil müesses dünya düzenine itirazı olanların çoğuna hitap ederken, ikinci Schmitt ise yaşadığı dönemde muarız bildiği İngiliz-Yahudi medeniyetinin bugünkü temsilcileri dahil her türlü totaliter veya otoriter iktidar arayıcılarına da malzeme sağlayabilir görünmektedir. İçinde yaşadığı tarihî bağlamla irtibatını tamamen kesmeden, Carl Schmitt fikriyatını şimdi ve burada varolan ile yeniden ilişkilendirmek, onu okumak için hakiki ve sahih bir kasdı olan okuyucusu için hem faydalı hem de elzemdir.

İşte bu yüzden, elinizdeki entelektüel biyografinin Türkçedeki Schmitt literatürüne katkı sağlayacak bir başvuru eseri olduğu kanaatindeyim. Hint kökenli bir Amerikalı akademisyen olan Gopal Balakrishnan'ın doktora tezine dayanan bu eser, Carl Schmitt'in fikriyatını hemen her temasıyla analiz etmeyi amaçlamıştır. Düşünürün dünya tasavvurunu bir bütün olarak kavrarken, onun ele aldığı her mes'eleyi tahlil etmek kolay bir iş değildir. Balakrishnan'ın bu müşkül vazifeyi deruhte ederek, hayatı ve eserleri üzerinden bir Schmitt okuma rehberi hazırladığı söylenebilir. Bunun Türk okuyucusu için de faydalı olacağı kesindir. Son yıllarda Türk akademisyenler tarafından kaleme alınmış Schmitt fikriyatı konulu nitelikli monografilere, Doğu kökenli Batılı bir yazarın perspektifinden böylesi bir eserin de katılması, ilgili literatürün zenginleşmesini sağlayacak ve Schmitt'in Türkiye'deki okuyucularının Türkiye'yi ve dünyayı onun teorik feneri ışığında okuma yolculuğuna çıkmasını kolaylaştıracaktır.

Eserin çevirmenini ve yayıncısını tebrik ederken, okuyucusuna da eleştirel ama soğukkanlı bir okuma diliyorum.

Gültekin YILDIZ
İstanbul, Ekim 2026

Teşekkür

Her şeyden önce, bu çalışmanın nihayete ermesindeki payı için Perry Anderson'a borcumu teslim etmek isterim. Metnin her taslağına düştüğü ayrıntılı şerhler, zamanla kendi ifadelerimle öylesine kaynaştı ki artık pek çok yerde sözün nerede benim, nerede onunki olduğunu kestiremiyorum. Michael Mann hemen her taslağı titizlikle elden geçirdi ve kitaba omurgasını veren Schmitt'in külliyatının, geleneksel Avrupa muhafazakârlığının çözülüşünü yansıttığı tespitiyle beni olağanüstü bir şekilde yönlendirdi. Robert Brenner ise ilk taslaklardan birinin yanı sıra sayısız giriş ve sonuç denemesini okudu; eleştirileri beni Schmitt'in eserlerinin bütününe sinmiş o kuşatıcı stratejik ufku hesaba katmaya sevk etti. Her üçü de bu çalışmayı çok daha ileri bir noktaya taşımam için beni yüreklendirdiyse de, nihayetinde onların çizdiği o ufka erişmeyi tam manasıyla becerip beceremediğimden emin değilim. Burada takdiri artık okurlara bırakıyorum.

Benedict Anderson, Peter Baldwin, Rogers Brubaker, Casiano Hacker-Cordon, Peter Gowan, Saul Friedlander, Mark McGurl, Dylan Riley ve George Yin'e de şükranlarımı sunmak isterim. Bölümler üzerine getirdikleri keskin eleştiriler, beni taslaklarımı neredeyse her seferinde baştan kaleme almaya mecbur bıraktı. Metni baştan sona titiz bir redaksiyondan geçiren Gillian Beaumont ile Judith Habermas'a ise ne kadar teşekkür etsem az kalır.

Maine'deki evlerinde birbirini izleyen üç yaz boyunca bu metni yazarken bana sundukları o müşfik ve teşvikkâr ortam için anneme ve babama minnettarım.

Son olarak, her aşamada ve her bakımdan yardımlarını esirgemeyen Tom Mertes ile Grace Ryu'ya hususi bir teşekkür borçluyum.

"Bütün lafazanlık Kötülüğün asgariye indirilmesi, şiddetin önlenmesi üzerine: güvenlikten başka bir şey düşünüldüğü yok. Bu, iyi niyetin o tepeden bakan ve iç daraltıcı iktidarıdır; dünyada doğruluk ve dürüstlükten gayrı hiçbir şey tahayyül edemeyen, Kötülüğün saptırılmasını yahut Kötülüğün zekâsını aklının ucundan dahi geçirmeyi reddeden bir iktidar."

—Jean Baudrillard, *Kötülüğün Şeffaflığı*

Giriş

Carl Schmitt'in yazıları, muhtemelen yirminci yüzyıl siyaset düşüncesi içinde en rahatsız edici, orijinal ve buna rağmen çok da bilinmeyen bir yekûn tutar. İngilizce konuşulan dünyada o, Nazizm'i hatırlatan bir isimle *terra incognita*'dır [keşfedilmemiş toprak], bize rahatsız edici bir mekân ve zamandan, karışık fragmanlar biçiminde gelen, herhangi bir sistemde bütünlenmemiş metinlerden oluşan çoğunlukla tercüme edilmemiş bir *oeuvre*'un [külliyatın] yazarıdır. Bağlamsallaştırmak, gizeminden arındırmak ve düzene kavuşturmak: Carl Schmitt'in entelektüel portresinin, emsalsiz bir dirençle karşısına dikilen güçlükler bunlardır.

Henüz bu problemleri ortaya serip, onlarla hesaplaşmadan, Carl Schmitt'in önemini peşinen takdir etmek istiyorum, yoksa bu çalışmanın konusunun yüzyılın en büyük zihinlerinden biri olduğu kendiliğinden anlaşılmayacaktır. Okurların böyle bir iddiaya şüpheyle yaklaşma hakları elbette mahfuzdur ve Schmitt'i sadece bugün hızla büyüyen ikincil literatürün belli bir kısmı aracılığıyla tanıyanların buna belki iki kez hakkı vardır zira onun bugün özenle okunmayı gerektirecek kadar tarihî öneme sahip ve entelektüel olarak güncel olup olmadığı konusunda basitçe herhangi bir mutabakat bulunmamaktadır.

Muhtemelen, modern siyaset düşünürleri arasında şöhreti zaman ve mekânda bu denli dalgalanan çok az kişi vardır: bir ülkede klasik, diğerinde hiç mesabesinde; bir dönem entelektüel tartışmaların merkezinde, bir sonrakinde yok olmuş bir *Zeitgeist*'ın rahatsız edici bir tecellisi. Avrupa entelektüel tarihine aşina olanlar kimi metinlerde Schmitt'in saygıdeğer bir referans noktası olarak anıldığını görmüşlerdir. Sadece daha fazla

bilinen ve belki daha makul görülebilecek bir kısmını zikretmek gerekirse, onun ismine Georg Lukacs, Walter Benjamin, Karl Mannheim, Leo Strauss, Friedrich Hayek, Norberto Bobbio ve Jürgen Habermas gibi figürlerin yazılarında bazen bir hasım bazen de bir muhatap olarak ona rastlamışlardır. Carl Schmitt düşüncesi hakkındaki bir çalışma, onun yirminci yüzyıl Avrupa entelektüel tarihinin önemli bölümlerinde oynadığı rolü açıklamalı ve onun niçin ciddiye alınması gerektiğine dair ikna edici gerekçeler sunmalıdır. Okur da kendi başına –hiçbir yönlendirme olmadan– kendi yargılarına varmalıdır ki çalışmamın bulgularını işte bu samimi duygularımla sunuyorum. Schmitt'i tartışırken hâlâ yargıç ya da savunma avukatı rolünü üstlenmekte ısrar edenler, umuyorum ki burada çok daha enteresan meselelerin bulunduğu konusunda ikna olabilirler.

Carl Schmitt, artık Alman devletini, ne toplumun üstünde tarafsız bir güç olarak ne de uluslararası toplumda egemen bir varlık olarak düşünmenin makul olmadığı bir tarihî bağlamda, devletin geleneksel kavranışlarının yetersizliklerini tespit etmiştir. Weimar Cumhuriyeti, çöküşün kıyısında gezinmektedir: müzakere yoluyla yönetmenin eski normlarının karşıtı biçiminde, merkezinde istikrarsız korporatist pazarlık sisteminin yer aldığı bir liberal demokrasi; yakın zamanda yenilmiş bir Büyük Gücün, yaramaz (rogue) devletlerin (Almanya ve Sovyet Rusya) egemenliğini kısıtlamak amacıyla tazminatlarla, yaptırımlarla ve polis kuvvetiyle teçhiz edilmiş kırılgan bir yeni dünya düzeni içine kapatılmış jeopolitik kabuğu. Schmitt, savaş ve barışın devletlerarası konvansiyonlarını belirleyen Vestfalya düzeninin savaş sonrasında uğradığı erozyonun izini sürer ve bunun Avrupa devlet biçiminin mali ve meşruiyet krizleriyle iç içe geçme biçimlerini araştırır. Onun iddiasına göre, savaş ve diplomasi alanını sivil toplumun devletsiz bölgelerinden ayıran duvarların yıkılması; güç politikalarının, uluslararası finansal akışların, siyasi partiler arası son derece muarızca bir rekabetin ve iş verenler ile işçiler arasındaki süreğen sınıf mücadelesinin sürekli değişen biçimlerle birbirine bağlandığı, merkezsiz bir politik sistem üretmiştir. Erken modern dönemde ortaya çıkan Avrupa devleti, meşru güç üzerindeki tekelini kaybetmektedir ve Schmitt, bunun sonucu olarak politik mücadele alanının, artık klasik devlet merkezli teoriler tarafından layığıyla haritalandırılamayacağını iddia eder.

Schmitt'in yazıları, devletin doğasındaki bu dönüşümün, siyaset teorisinin ve sosyal teorinin diğer asli kategorilerindeki etkilerini irdeler. Hegel'i Weber'e bağlayan bir gelenek içinde hukuki-rasyonel devlet, Batı dünyasındaki uzun süreli uygarlaşma sürecinin doruk noktası olarak tasvir edilir.

Schmitt, savaş ve devrimin bu uygarlaşma sürecini nihayete erdirdiğini iddia eder. Halbuki dost ve düşman kategorilerinin bütün bir toplumsal muhayyileye şekil vereceği sürekli iç savaşın yeni çağı yaklaşmaktadır. Açıkça Schmitt'in fikirleri, liberal demokrasinin bugünküne kıyasla daha kırılgan ve tehlikede olduğu bir dönemde şekillenmiştir, ama inanıyorum ki, içi boşaltılmış parlamenter yönetimlerin ve kronik istikrarsızlığın hüküm sürdüğü yeni dünya düzeninde, savaş ve barışın teorisi olarak, yazıları bu problemlerin günümüzdeki ana çizgilerini daha keskin bir şekilde çerçevelemekte bize yardımcı olacaktır. Bu yüzden, onun düşüncesinde neyin canlı, neyin ölü olduğu meselesine, çizmeye çalışacağım entelektüel portrenin ana metninde dolaylı olarak, son bölümünde ise açıkça ve ikna etme niyetiyle yaklaşmaya çalışacağım.

Carl Schmitt'in yazılarının yalnızca küçük bir kısmı İngilizceye tercüme edilmiştir ve bu da Almanca okuyamayanlar için, onun eserinin kıymetini adil bir şekilde değerlendirmeyi zorlaştırmaktadır. Haliyle dil engeli, pek çok kimseyi çoğunlukla kendine has meseleler ve dikkatler etrafında şekillenen ikincil literatüre fazlasıyla bağımlı hale getirmiştir. Elinizdeki eserin istisnailiğine işaret etmek amacıyla, daha önce hiç girişilmemiş bir proje olarak bunun kapsamlı bir metinler arası yeniden inşa ve neredeyse Schmitt'in bütün eserlerinin tetkiki olduğunu söyleyebilirim. Amacım, 1919'dan 1950'ye kadar Schmitt'in işaret ettiği problemleri bağlamında tespit ederek, düşüncesinin bugün silikleşmeye yüz tutmuş ana çizgilerini tekrar belirginleştirmek. Schmitt'in kişisel hayatını da gözler önüne serecek tam teşekküllü portresini arayanlar için bu çalışma elbette eksik gözükebilir. Hayatının biyografik detaylarını başka çalışmalardan aktardım. Schmitt hakkında daha fazla malzeme ortaya çıktıkça çok daha nüanslı bir portresinin çizilebileceğine inanıyorum. Carl Schmitt'in yaşamı üzerindeki çalışmalar henüz başlangıç aşamasındadır; bu kitap için dillendirebileceğim tek iddia ise, bunun, Schmitt düşüncesinin kapsamlı ve eleştirel bir değerlendirmesi için ilk ve muvakkat bir çerçeve olduğudur.

Entelektüel portrelerin ana amacı, ele aldıkları kişilerin metinsel ve biyografik katmanları arasındaki ilişkide ortaya çıkan bir dizi problemi çözmektir; bu türde çalışmalar, farklı katmanları üst üste bindirmekle metnin öteki türlü ayırdına varılması güç noktalarına ışık tutabileceği fikrinde kendi meşruiyetini bulur. Bilhassa bir vaka olarak Schmitt'in portresinin, ancak diyakronik [zaman içinde gelişen] bağlamsallaştırma yaklaşımıyla çözülebilecek, hayli hususi ve olağan dışı problemler sunduğu kanaatindeyim. "Schmitt'in fikirlerinin" tartışabilmesi için önce onların tanımlanabilmesi

gerekmektedir ve izah edeceğim sebeplerden dolayı bu, genelde kabul edildiğinden çok daha zordur: (a) Çünkü onun yazılarını akademik ihtisaslaşmanın bugünkü kalıpları içinde bir yere oturtmak son derece güçtür; (b) Schmitt'in siyasi pozisyonu, bütün çalışmalarında mütemadiye değişen ve kesintilerle ilerleyen bir mahiyet arz eder; ve nihai olarak (c) hayli uzun hayatının içindeki kısa bir bölüm olarak onun Nazizm'e verdiği desteğin nasıl değerlendirileceğine dair tartışmalar biteviye sürmektedir. Şimdi bu sorunları sırayla ele alalım.

Metinlerarası bir yeniden inşa, bugünkü, özellikle Anglo-Sakson kültürdeki ihtisaslaşma beklentilerine aykırı bir entelektüel kariyerin parçaları arasında köprüler kurmalıdır. Schmitt üzerine yazanların çoğu, onun çalışmalarının geniş kapsamını fark etmiş olsalar da, eleştirel içerik değerlendirmeleri sıklıkla tanıdık olmayan entelektüel alanlara girmek noktasındaki yetersizlik sebebiyle akamete uğramıştır. Burada özellikle iki problem sözkonusudur:

1. İlki Weimar Cumhuriyeti'nde hukukun istisnai konumu. Roma hukuku kaynaklı bir kültür içinde şekillenmiş teorik hukuk biliminin tarihî önemi, bilinçli bir kaçınmanın ve *arriere-pensee*'nin [örtük niyetlerin] meyvesi olan ve bu sebepten de hukuki yorum ihtilaflarına geniş alanlar bırakan anayasanın yıkık dökük mahiyeti tarafından fazlasıyla belirlenmiştir. Siyaset, açık uçlu Alman Anayasası hakkındaki çatışmaların etrafında dönmeye başlarken, bilhassa Schmitt de Weimar Almanya'sında merkezi bir figüre dönüşmüştür.

Burada Amerikan ve İngiliz okurları için bilinmezliklerle dolu yeni bir manzara karşımıza çıkıyor. Karşılaşılan zorluğun seviyesini anlayabilmek için, büyük ölçüde dokunulmaz kabul edilen ve muhtemelen bütün zamanlar için temel prensipleri mutlak bir sınırla çizilmiş bir belge olarak anayasanın Amerikan siyasi yaşamındaki hayli köklü konumunu akla getirmek yeterlidir. Ya da yürütme gücünün (hükûmetin/kabinenin) yetkilerinin yasalarla veya sert bir anayasayla kesin olarak sınırlandırılmaması konusunda yazılı olmayan bir konsensüsün ve demokrasi öncesine dek uzanan yerli anayasacılığın formüllerinin bulunduğu Britanya'yı. Genel olarak, Anglo-Sakson ülkelerde, hukuki muhakemenin yerli *Common Law* [Örfî Hukuk] geleneği, egemenliğin anlamı ve kaynağına ve kamu ile özel arasındaki ayrıma odaklanan siyaset teorisi kanonuyla çakışmaz. Schmittçi hukuk teorisinin deyişleri ve gündemleriyse, çoğunlukla tarihî olarak uzak ve entelektüel olarak büsbütün yabancı bağlamların içine gömülmüştür.

Carl Schmitt meslek icabı bir anayasa hukuku profesörü olsa da, onun eserlerine üstünkörü bile olsa aşinalığı olanlar bilir ki metinleri hayli geniş ve aynı nispette alışılmadık bir entelektüel sahaya yayılmıştır. Bu da Schmitt'in eserlerinin doğru şekilde anlaşılmasının önündeki diğer bir disiplinlerarası engeli teşkil etmektedir.

2. Çoğu zaman, Schmitt'in belirli bir entelektüel müdahalesinin gerçekleştiği söylemsel alanı hayal gücünde yeniden kurmak son derece zordur, ve bu zorluk sadece Anglo-Amerikanlara özgü de değildir. Ele aldığı konular, kullandığı deyişler ve referanslarının çeşitliliği, bırakalım bugünkü *Homo Academicus*'unkileri, yaşadığı geçiş döneminin bile akademik sınıflandırmalarına direnir, hatta bu sınıflandırmaları kasten ihlal eder. Ona göre, hukuk disiplini entelektüel olarak ölüm döşeğindedir ve hem siyaset düşüncesinin klasik geleneğinde hem de modern sosyal teoride, kendini yenileyebileceği kaynakları araştırmaya muhtaçtır. Schmitt, on dokuzuncu yüzyıl sonu ve yirminci yüzyıl ortası arasında kalan uzun sürede meydana gelen, entelektüel iş bölümündeki büyük dönüşümün tabir caizse karşı yakasında yaşamış ve yazmıştı. Onunki gibi sınırları ihlal eden bir entelektüel pratik için toplumsal alan, yeni disiplinlerin doğuşuyla disiplinler haritasında yaşanan bir yeniden yapılanma sayesinde açılmaya başlamıştı. Her ne kadar post-klasik bir akademik ekonomi evrensel olarak kurumsallaşsa da, sosyoloji henüz kendi başına bir disiplin olarak yeni yeni görünürlük kazanmaktaydı, siyaset bilimi ise bir disiplin olarak henüz emekleme safhasının ötesine geçememişti. Carl Schmitt, savaş sonrası dünyasında sosyal bilimlerin kurumsal bütün olarak konsolidasyonundan hemen önceki dönemin insanıdır. Sosyal bilimler ve beşeri bilimler arasındaki ayrım, henüz bugünkü kadar keskin hatlarla çizilmemişti. Haddizatında beşeri bilimler, bugün sosyal bilimlere dahil edilen alanın çoğunu kaplamaktaydı ve gerilemekte olsa da hâlâ devasa bir güce sahip, birleşik, çok uluslu bir kültürel saha olarak tecrübe edilmekteydi. Sonuç olarak, bir yandan Schmitt'in yazıları çoğunlukla bugün anladığımız biçimiyle hukuktan çok siyaset teorisi ve sosyolojiye daha yakındır; diğer yandan ise, bizim hukukçu akademisyenlerden beklemeyeceğimiz bir cüretle teolojinin, estetiğin ve tarihin alanında serbestçe gezinir.

Schmitt'in, entelektüel bölgelerin bu şekilde kaymasıyla açılan imkânlardan faydalanabilmesinin iki sebebi vardır. İlki, edindiği kültürel sermayenin olağanüstü çeşitliliğidir. Farklı Avrupa dillerinde yazılmış çağdaş eserlerle hayli yakından ilgili biri olarak, onun referans ve bakış ufku, düşüncesi ulusal disiplin gelenekleri tarafından çevrelenmiş kimselere göre

kıyas kabul etmeyecek enginliktedir. İkincisiyse, tam olarak adlandırmanın zor olduğu, Katolik, küçük burjuva ve taşralı geçmişinden kaynaklanan bir tavırdır. Carl Schmitt, Wilhelm dönemi toplumsal dünyasında bir yabancıdır ve bu sebepten savaş öncesi Almanya'sının "eski güzel günlerine" rahatlıkla sırtını dönebilmiştir. Onun siyasi tavrını şekillendiren karar anı, geleneksel muhafazakâr-liberal politikaların sonuna gelindiğini ve uygarlığın huzursuzluğuna karşı direnmeye devam edebilmek için meşruiyet problemine yeni yaklaşımların gerekli olduğunu fark etmesidir. Birinci Dünya Savaşı ve onu takip eden devrimci dalga, on dokuzuncu yüzyıldan kalan entelektüel gelenek birikimini acımasızca değerden düşürmüş ve sarsmıştır. Alışıldık bağlılıklardan ve duygusallıktan uzak bir adam olarak Schmitt, herhangi bir alandan dilediği parçaları seçebilir, yenileyebilir, doğaçlama yaparak bu parçaları yeniden birleştirebilirdi. Fikirler dünyasındaki bir müceddit, bir müdafi ve hatta bir düşman olarak Schmitt, tıpkı bir *bricoleur* [elinden her iş gelen mahir bir usta] gibi çalışmıştır.

Entelektüel haritalandırma problemlerine ek olarak, bu çalışmada göstereceğim üzere, Schmitt'in eserleri boyunca siyasi pozisyonu da sürekli bir değişim içindedir. Bir düşünürün, belli bir oluşum aşamasında yekpare bir biçim kazandığı ve bu yekpareliğin, takip eden kariyeri boyunca içini dolduracağı bir sistemde kristalleştiği vakalarla kıyaslayınca, karşımızda şaşırtıcı derecede sık deri değiştiren bir figür buluruz. İlk durumda, düşüncenin, kendisini var eden sahibinden soyutlanması hem normaldir hem de bunun makul bir sebebi vardır. Burada Immanuel Kant ya da John Rawls gibi figürler akla gelebilir. Eserlerinin büyük çoğunluğu müdahaleci bir karakter taşıyan Schmitt ise neredeyse tam aksi tipteki entelektüelin paradigmatik örneğidir. Bunun sonucu olarak, eserleri tekrar tekrar ortaya çıkan hedeflere karşı siyasi pozisyonunu keskin bir şekilde tanımladığı anlar içerse de, bu hedefler değiştiğinde veya kendi bakış alanına başka bir yönden girdiğinde aldığı pozisyonda ürkütücü bir sıçrama söz konusudur. Öyle ki eserleri kronolojik şekilde sıralandığında, sürekli aynı problemlere yeniden döndüğü, fakat çözümler konusunda birbiriyle uzlaştırılamaz tavırlar arasında sarkaç gibi gidip geldiği bir örüntü ortaya çıkmaktadır. Bu değişimlerden bir kısmına ikincil literatürde işaret edilse de, ancak ayrıntılı bir incelemede ortaya konabilecek metinlerarası bilmecenin tam kapsamı hiçbir zaman layıkıyla ele alınmamıştır. Bu muammanın çözümü, Schmitt'in metinlerindeki argümanlarının anlatısal bir sıra içinde sunulmasını gerektirir; çünkü tekil metinlerdeki argümanların anlamı, ancak bunlar daha önce belirlenmiş pozisyonların tadil edilmiş ya da tersine döndürülmüş halleri olarak görülürse bütünüyle anlaşılabilir. Bu dönüşümler,

Schmitt'in öteki düşünce akımlarıyla kurduğu ilişkiyi yeniden tanımlamasını içerdiği için, metnin, kendi bağlamıyla kurduğu ilişkide niyet ve ön kabullerin ördüğü düğümleri çözmek için bu dinamiği saptamak gerekmektedir.

Bu değişim ve dönüşüm örüntüsü, Schmitt'in bir siyaset düşünürü olarak bütüncül değerlendirmesinde acaba nasıl bir önem taşıyor? Benim iddiam, onun çoğu fikrinin, siyasi yelpazenin tam olarak doğru yerine yerleştirilmediğidir. Uzlaşmaya kapalı sağın, Nietzsche, Hayek ve Strauss gibi isimler tarafından doldurulan galerisinde Schmitt ayrıksı bir yerde durmaktadır. Onun zihni, yirminci yüzyıl sağının üç ana tematik izleği olan ne pazarın merhametsiz mantığına ne dönüştürülmesi mümkün olmayan doğal eşitsizliklere ne de modernliğin etkisi altında kültürün dejenerasyonuna odaklanır. Hatta Schmitt, genç Hegelci Bruno Bauer'in şu sözünü mottosu olarak kabul ederek, liberal ve sol temaların tersine döndürülmesinden tat alır: "Ancak avını, avın bizzat kendisinden daha iyi tanıyanlar muzaffer olabilir."

Son olarak, Schmitt'in düşüncesinin nesnel şekilde değerlendirmesinin önündeki engellere bakıldığında, onun Nazizmle ve genel olarak Faşizmle ilişkisinin hayaleti hemen dikkat çeker. Schmitt'in, iktidara geldikten sonra Nazilere verdiği, aşikar ve yüksek profilli destek; yaşamının bu evresinin, öncesinde ve daha az olmakla birlikte sonrasında yazdıkları ve yaptıkları itibariyle nasıl değerlendirilmesi gerektiğine dair bugün de aşırı yüklü tarafgir yargıların verilmesine sebep oluyor. Yine bu noktada da, hem genel ve hem de hususi bir problemle karşılaşıyoruz.

1. Genel probleme yol açan şey, çok sayıda Avrupalı entelektüelin, savaş öncesinde veya sırasında Faşizme verdikleri desteğe ve onunla kurdukları ortaklığa rağmen önemli ya da seçkin düşünürler olarak görülmeye devam etmeleridir: Heidegger, Gehlen, amca ve yeğen De Mann'lar, Benn, Celine, Jünger, Gentile, Croce, Della Volpe; İngiliz edebiyat dünyasında Eliot, Pound, Yeats ve [Percy Wyndham] Lewis. Açıkça, Schmitt vakasını bu kadar özel kılan şeyin ne olduğuna dair makul herhangi bir tartışmada, onu iki savaş arası Avrupa entelektüel aristokrasisindeki bu Faşizm sempatizanı / iş birlikçisi gruplaşmanın daha ayrıntılı kollektif biyografisi içine yerleştirmek gerekmektedir. Bu birbirinden oldukça farklı vakalardan herhangi birisine odaklanıldığında beliren soru, bu tür kesitlerin kişinin bütün hayat serencamı içinde nasıl yargılanması, yani bu kesitlere ne tür bir önemin verilmesi gerektiğidir. Neredeyse her zaman asıl mesele, faşizmi tercih etmenin bir fırsatçılık mı, faşizm öncesi bir gidişatın mantıksal bir sonucu mu, yoksa geçici bir sapma mı olduğudur.